

**The Slovene Ethnographic Museum / Slovenski etnografski muzej,
Coordinator for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage /
Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine**

in partnership with / v sodelovanju z

**The Regional Centre for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in
South-Eastern Europe under the auspices of UNESCO / Regionalnim centrom za
varovanje nesnovne kulturne dediščine v jugovzhodni Evropi pod pokroviteljstvom Unesca**

and / in

**The Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum at
The Bulgarian Academy of Sciences / Inštitutom za etnologijo in folklorne študije
z Etnografskim muzejem pri Bolgarski akademiji znanosti**

organize / organizirajo

International conference / Mednarodno konferenco

THE VISUALISATION OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE VIZUALIZACIJA NESNOVNE KULTURNE DEDIŠČINE

Venue / Prizorišče: The Slovene Ethnographic Museum / Slovenski etnografski muzej

Date / Datum: 19–20 October 2017 / 19.–20. oktober 2017

Regional Centre for the Safeguarding of
Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe
under the auspices of UNESCO

THE VISUALISATION OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE VIZUALIZACIJA NESNOVNE KULTURNE DEDIŠČINE

International conference / Mednarodna konferenca

Venue: The Slovene Ethnographic Museum, Metelkova 2, Ljubljana

Prizorišče: Slovenski etnografski muzej, Metelkova 2, Ljubljana (upravna hiša)

Agenda / Dnevni red

Thursday, 19 October 2017 / Četrtek, 19. oktober 2017

Exhibition building: possible to see the exhibitions of SEM / možen ogled razstav SEM

Administrative building:

17.30 – 18.00 Gathering of participants / Zbiranje udeležencev

18.00 Opening of the conference, welcome speeches / Odprtje konference, pozdravni govori

18.20 *Making of Paper Flowers*, opening of the exhibition / *Izdelovanje papirnatih rož*, odprtje razstave

18.30 Film programme (nomination films) / Filmski program (nominacijski filmi)

Friday, 20 October 2017 / Petek, 20. oktober 2017

9.30 – 11.00

Nadja Valentinčič Furlan

Films on Intangible Cultural Heritage: Speaking for, Speaking about, Speaking through, or Speaking alongside? /

Filmi o nesnovni kulturni dediščini: Govoriti za, govoriti o, govoriti skozi ali govoriti skupaj?

Filomena Sousa

Audiovisual Formats in Ethnographic and Intangible Cultural Heritage Research: From 'Epistemological Innocence' to Democratization / Avdiovizualni formati v etnografskih raziskavah in raziskavah nesnovne kulturne dediščine: Od »epistemološke nedolžnosti« do demokratizacije

Yiannis N. Drinis, Silas Michalakas

Visualization of the Intangible Cultural Heritage: Communities, Institutions and Audiences / Vizualizacija nesnovne kulturne dediščine: Skupnosti, ustanove in občinstva

11.15 – 12.45

Ewa Klekot

Visualizing the “Human Factor” in Factory Work / Vizualizacija “človeškega faktorja” v tovarniškem delu

Saša Srečković

Nomination Films for the UNESCO Lists of Intangible Cultural Heritage: Perceived Trends, Opportunities and Challenges / Nominacijski filmi za Unescove sezname nesnovne kulturne dediščine: Trendi, priložnosti in izzivi

Mirena Staneva

New Technology and Intangible Cultural Heritage / Nove tehnologije in nesnovna kulturna dediščina

14.00 – 15.00

Shina-Nancy Erlewein

Digitizing Culture: The Potential of and Challenges in the Mediatization of Intangible Cultural Heritage / Digitalizacija kulture: Potenciali in izzivi mediatizacije nesnovne kulturne dediščine

Miglena Dimitrova Ivanova

Visualizing Knowledge and Skills for the Purpose of the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage / Vizualizacija znanj in veščin za namene varovanja nesnovne kulturne dediščine

15.15 – 16.45

Vladia Borisova

Cultural Heritage and Intellectual Property / Kulturna dediščina in intelektualna lastnina

Jaka Repanšek

Challenges of Copyright Protection in the Framework of Safeguarding the Intangible Cultural Heritage / Izzivi varstva avtorskih del v okviru varovanja nesnovne kulturne dediščine

Discussion / Diskusija

Saturday, 21 October 2017 / Sobota, 21. oktober 2017

Departure / Odhod domov

Contact person / Kontaktna oseba: Nadja Valentincič Furlan, nadja.valentincic@etno-muzej.si.

Regional Centre for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe under the auspices of UNESCO

THE VISUALISATION OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

International conference

Intangible cultural heritage, treated by the UNESCO *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*, is in the safeguarding process and in nominations to national registers and UNESCO lists visualised through films, photos, exhibitions and webpages. In the morning sessions, we shall discuss forms and the scope of heritage visualisation, methodological and ethical issues, the question of heritage bearers' participation, and the role of visual anthropology.

In the afternoon, we shall open also a more abstract theme: the question of the intangible cultural heritage as intellectual property. We shall also discuss copyrights in film production, photographs and texts, as well as the Cession of Rights form.

The aims of the conference are:

- to widen the theoretical and methodological platform of intellectual property, visualisation and copyright with relevance to the intangible cultural heritage,
- to exchange experience and good practice by museums regarding the safeguarding of the intangible cultural heritage and the use of the intellectual property they own,
- to discuss issues of copyrights, heritage bearers' participation, and the status of films in assessing the adequacy of nominated ICH elements.

The eleven presenters will reveal specific issues and solutions, as well as common practices in eight European countries. You can read their abstracts below.

BOOKLET OF ABSTRACTS

Nadja Valentinčič Furlan

Films on Intangible Cultural Heritage: Speaking for, Speaking about, Speaking through, or Speaking alongside?

UNESCO gives a high level of recognition in safeguarding the intangible cultural heritage to its bearers – individuals, groups and communities practicing it, and the same applies to the process of nominating ICH elements to the UNESCO lists. Yet, as Shina-Nancy Erlewein (2015: 33-34) reminds, the participation of the heritage bearers is not defined precisely either in safeguarding or in film production. The observation by Jay Ruby (1991: 54) that “social knowledge is accepted as always tentative”, as “the result of a negotiation between the seeker and the object of study”, holds true not just for filmmaking, but also for intangible cultural heritage itself. I pay tribute to Jay Ruby, borrowing half of his title, to draw attention to whose voices are heard in nomination films for UNESCO and who represents the heritage and the bearers. The challenge of visual researchers is how to deal with heritage bearers that they do not become “object of study” but remain film subjects and our counterpart interlocutors.

Nadja Valentinčič Furlan

Ethnologist and Cultural Anthropologist

Curator of Ethnographic Film

Slovene Ethnographic Museum

Metelkova 2, Ljubljana, Slovenia

Email: Nadja.Valentincic@etno-muzej.si

Filomena Sousa

Audiovisual Formats in Ethnographic and Intangible Cultural Heritage Research: From 'Epistemological Innocence' to Democratization

In Portugal, we saw a reaction to “nationalist anthropology” carried out during the dictatorship – the resistance to the approach used by colonialist cinematographic production. It could be identified, for example, in the expert’s voice-over narration, commenting the ‘Other’. A new generation of researchers and some practitioners of Intangible Cultural Heritage use and reflect upon visual technologies as indispensable for the safeguarding of the intangible heritage. In so doing, they privilege what is told through “the voice, the gestures and the expressions” of the ICH practitioners. In this way ethical issues are considered very important – the practitioner’s rights and, among other issues, the ethics behind the application of social, sustainable, responsible and democratic research methodologies.

Filomena Sousa

Postdoc in Anthropology and PhD in Sociology

IF Researcher Memória Imaterial / Portuguese Foundation for Science and Technology

Collaborating Member Memória Imaterial

Rua da Coletividade 4, Pereiro de Palhacana, Alenquer, Portugal

Email: filom_sousa@yahoo.com, memoriaimaterial@gmail.com

Yiannis N. Drinis, Silas Michalakas

Visualization of the Intangible Cultural Heritage: Communities, Institutions and Audiences

The visualization of Intangible Cultural Heritage elements within the UNESCO framework has promoted the production of an important corpus of films. The films produced by the Hellenic Ministry of Culture are critically discussed with a focus on the principles of ethnographic filmmaking, as the ongoing discourse on visual anthropology can bring thoughtful insights into the limitations and possibilities of filmmaking. Questions about the audiences of those films and the agency that is formed by their accumulation in the UNESCO pool become significant. Furthermore, how does film documentation in this setting affect the bearers of the ICH elements? Does visual documentation and representation of ICH elements carry the risk of the manipulation and alteration of film subjects, especially in an era when control of self-image is part of our individual and collective identities?

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for the Safeguarding of
Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe
under the auspices of UNESCO

Yiannis N. Drinis

MA in Social Anthropology, PhD in Folklore

Head of Department of Intangible Cultural Heritage and Intercultural Relations Hellenic Ministry of Culture and Sports

Ermou 17, Athens, Greece

Email: idirinis1970@gmail.com

Silas Michalakas

MA in Visual Anthropology, MSc in History and Philosophy of Science and Technology

Freelance documentary filmmaker, researcher and producer

Alamanas 19, Petroupoli Attica, Greece

Email: silasmich@gmail.com

Ewa Klekot

Visualizing the “Human Factor” in Factory Work

UNESCO Lists of ICH contain 5 entries concerning the production of ceramics, all hand-made. The visual material provided in the lists poses several questions about the way the value of ICH is constructed. Can factory work be conceptualized as a part of intangible heritage? In the de-industrializing West, many industrial buildings, emptied of their installations, have been heritagized or rehabilitated and re-used for other purposes, often related to the cultural production sphere. Factory work has never been conceptualized as heritagizable, despite the fact that it sometimes requires skills as sophisticated as the skills of an artisan. We are able to conceive of the potter's handicraft as intangible heritage, while the manual work of a worker at a ceramic manufacturing plant we cannot, even if it is of crucial importance for the community where the factory has been in operation for several generations. Manufacturing the tableware set “Human Trace” on the factory production line has been a crucial part of an interdisciplinary research project currently being realized in the “Ćmielów” fine porcelain factory, Poland. It aims at visualizing the work involved in ceramic production as traces on the produced wares. Photographic documentation of the factory work and the production process, as well as several portraits of workers who have left their traces on the tableware set are also part of the project.

Ewa Klekot

Archaeologist and Ethnologist, PhD in Art Studies

Lecturer at the Department of Ethnology and Cultural Anthropology, University of Warsaw

Zurawia 4, Warszawa, Poland

Email: ewa.klekot@gmail.com

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for the Safeguarding of
Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe
under the auspices of UNESCO

Saša Srećković

Nomination Films for the UNESCO Lists of Intangible Cultural Heritage: Trends, Opportunities and Challenges

Films that accompany nominations for the UNESCO lists of intangible heritage gain an unprecedented visibility and can be quality products of visual anthropology. In this context, the cognitive value of films is being increasingly recognized, but there are different challenges revealed in the process of evaluation. The nomination videos necessarily demonstrate certain characteristics, such as verbal testimonies, community participation, details of essential practices, as well as relevant editing decisions. The nomination films are not expected to generate great artistic freedom, but rather to focus on complementary information to nomination files, offering a better insight into the nominated heritage element.

Saša Srećković

BA in Ethnology and Anthropology, MA in Management

Museum Counsellor

Centre for Intangible Cultural Heritage of Serbia

Ethnographic Museum in Belgrade

Studentski trg 13, Belgrade, Serbia

Email: sasasrec@gmail.com

Mirena Staneva

New Technology and Intangible Cultural Heritage

The 3-day international seminar "New Technology and Intangible Cultural Heritage" will be held as accompanying event of the 26th International Festival of Ethnological Film in Belgrade in October 2017 (<http://www.etnofilm.org/index.php/en/ifef-2017-programme/special-programme-2017/the-international-workshop>). The event will use the energy of this big forum to bring attention to the selected theme – the application of new technology in measures for safeguarding and promoting intangible cultural heritage. The forum will gather experts in the field of Intangible Cultural Heritage and Information Communication Technology to discuss the new possibilities of emerging technology to improve safeguarding and access to Intangible Cultural Heritage.

Mirena Staneva

PhD in Cultural Heritage Management

Expert on Programmes and Projects

Regional Centre for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe under the auspices of UNESCO

Lachezar Stanchev Street 7, Sofia, Bulgaria

Email: m.staneva@unesco-centerbg.org

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for the Safeguarding of
Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe
under the auspices of UNESCO

Shina-Nancy Erlewein

Digitizing Culture: The Potential of and Challenges in the Mediatization of Intangible Cultural Heritage

This paper analyses the role of the media and of modern information and communication technologies in the safeguarding of Intangible Cultural Heritage (ICH). It provides answers to two questions: First, how can audiovisual media enable the safeguarding of ICH, or how can sustainable transmission, recreation and preservation be fostered by use of modern technologies? And second, what is the potential of and challenges involved in the mediatization and digitization of ICH? Analysis focuses on one heritage manifestation: the Kutiyattam Sanskrit theatre. Underscoring its continuous development, the paper elaborates on the processes and practices involved in the production, reception and utilization of audiovisual representations, arguing that, when produced in collaboration with the practicing communities and reflecting community needs, media and modern technologies constitute significant vehicles within safeguarding measures. The paper further identifies multiple areas of conflict. Rather than being innocent and neutral reflections of cultural practices, digital representations are actively involved in meaning making and knowledge constitution processes and deeply enmeshed in power relations. They articulate memory and identity and exercise influence on cultural expressions, on practice and practitioners. The paper ends with the provision of general recommendations, giving guidance regarding the utilization of modern technologies as well as the production, consumption and regulation of media work.

Shina-Nancy Erlewein

MA in Social/Cultural Anthropology, PhD in Heritage Studies

Scientific Coordinator, Digital Society Institute, ESMT Business School

Schlossplatz 1, Berlin, Germany

Email: shina-nancy.erlewein@esmt.org

Miglena Dimitrova Ivanova

Visualizing Knowledge and Skills for the Purpose of the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

The paper outlines certain methodological specifics connected to the use of photographic images in the sphere of the safeguarding of intangible heritage in the context of the 2003 UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Being of particular importance when identifying, documenting, researching, promoting, revitalizing and even transmitting intangible cultural heritage at the local, national or international level (including the preparation and evaluation of nominations for the UNESCO Lists and its Register), these issues emerge as pertinent, but still remain poorly discussed. The author will focus on the specific recommendations for the photographing of elements belonging to different spheres of intangible cultural heritage, as well as on community participation, ethical issues and intellectual property rights. Good practices from South-East Europe and other regions of the world will also be taken into consideration.

Miglena Dimitrova Ivanova

PhD in Folklore Studies

Assistant Professor in Department of Anthropology of Folk Art and Visual Forms

Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum – Bulgarian Academy of Sciences

Georgi Bonchev 6, Sofija, Bulgaria

Email: miglenadi@gmail.com

Vladia Borisova

Cultural Heritage and Intellectual Property

The Cultural Heritage is part of the historical and cultural memory of any society, expressing its lifestyle, culture, beliefs and traditions and forming its *socium*. It is the result of the collective creative and intellectual endeavours of the members of the community, initially for their physical survival, and consequently for preservation as a social entity. In both cases, cultural values are the result of collective work and creativity, passed down from generation to generation and reflecting the specificities of each generation imposed by changes in the environment. Cultural Heritage is intellectual property from this prism and its cultural values can be protected by both the industrial property system and the copyright system. Intellectual property allows cultural assets to be used for business purposes, i.e. cultural heritage to be economically realized as a resource capable of generating revenue. Besides creating a number of challenges for the intellectual property system, this option can complement the system of preservation and protection of the cultural heritage, defining the objects of traditional knowledge and traditional forms of cultural expression. Thus, the regime for the conservation and protection of Cultural Heritage in its cultural and historical aspect is a priority for UNESCO and the regime of protection and use of Cultural Heritage, traditional knowledge and traditional cultural expressions is a priority for WIPO. The presenter will discuss the advantages of recognizing the cultural heritage as intellectual property and its uses for business purposes.

Vladia Borisova

Master of Law, PhD in Economics

Assoc. Prof. at Department of Creative Industries and Intellectual Property

University of National and World Economy

Student Town, Sofia, Bulgaria

Email: vladia_b@abv.bg

Jaka Repanšek

Challenges of Copyright Protection in the Framework of Safeguarding the Intangible Cultural Heritage

The focus of the paper will be on the copyright challenges of the photographic and audiovisual works that is produced within the framework of the safeguarding of the intangible cultural heritage for the needs of national registers and nominations for UNESCO lists. The creators and producers transfer their rights to the national bodies managing registers or to UNESCO, which also gain the right of transfer to a third party. The starting point will be the Slovene law on copyright and related rights. We shall consider practical examples and good practice relating to contract law, as well as limitations on the transfer of copyright on an exclusive and non-exclusive level for non-commercial or unspecified use. We shall evaluate how to protect acquired copyright for the responsible institutions without intervening too far into the rights of creators, film producers and film subjects. International practice will also be touched upon.

Jaka Repanšek

Master of Law (University of Kansas)

RePublis Consulting

Ulica OF 13, Trzin, Slovenia

Email: jaka.repansek@republis.si

VIZUALIZACIJA NESNOVNE KULTURNE DEDIŠČINE

Mednarodna konferenca

V postopkih varovanja in nominacij za nacionalne registre in Unescove sezname je nesnovna kulturna dediščina, ki jo obravnava Unescova Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine, vizualizirana s filmi, fotografijami, razstavami in spletnimi stranmi. V dopoldanskem delu konference bomo obravnavali oblike in cilje vizualizacije dediščine, metodološka in etična vprašanja, vprašanje sodelovanja nosilcev dediščine in vlogo vizualne antropologije, pri čemer je največji poudarek na filmih.

Popoldne se bomo lotili bolj abstraktne teme – vprašanja nesnovne kulturne dediščine kot intelektualne lastnine. Obravnavali bomo tudi avtorske pravice pri filmski produkciji in fotografijah, ter Izjavo o prenosu avtorskih pravic.

Cilji konference so:

- razširiti teoretsko in metodološko platformo intelektualne lastnine, vizualizacije in avtorskih pravic, ki so relevantne za nesnovno kulturno dediščino,
- izmenjati izkušnje in dobre prakse muzejev glede varovanja nesnovne kulturne dediščine in uporabe intelektualne lastnine, ki je v lasti muzejev,
- obravnavati vprašanja avtorskih pravic, sodelovanja nosilcev dediščine pri izdelavi filmov in status filmov pri ocenjevanju ustreznosti nominiranih elementov nesnovne kulturne dediščine.

Enajst udeležencev in udeleženk konference bo predstavilo specifične dileme in rešitve, kot tudi skupne prakse v sedmih evropskih državah. Izvlečke njihovih prispevkov lahko preberete spodaj.

KNJIŽICA IZVLEČKOV

Nadja Valentinčič Furlan

Filmi o nesnovni kulturni dediščini: Govoriti za, govoriti o, govoriti skozi ali govoriti skupaj?

Unesco pri varovanju nesnovne kulturne dediščine priznava pomembno vlogo nosilcem dediščine, torej posameznikom, skupinam in skupnostim, katere nosilci so, in podobno je pri postopkih nominacije elementov nesnovne kulturne dediščine na Unescove sezname. Kljub temu, kot opozarja Shina-Nancy Erlewein (2015: 33-34), sodelovanje nosilcev dediščine pri varovanju ali v filmski produkciji ni nikjer natančno opredeljeno. Ugotovitev Jaya Rubyja (1991: 54), da na družbeno znanje, ki je »rezultat pogajanja med raziskovalcem in predmetom proučevanja« lahko gledamo kot na »začasno in spremenljivo«, drži tako za izdelavo filmov kot tudi za samo nesnovno kulturno dediščino. Kot poklon Jayu Rubyju sem si sposodila polovico naslova njegovega članka, da bi opozorila na vprašanje, čigave glasove slišimo v nominacijskih filmih za Unesco sezname, oziroma kdo v njih predstavlja dediščino in kdo zastopa njene nosilce. Izziv vizualnih raziskovalcev je torej, kako obravnavati nosilce dediščine, da ne postanejo »predmet preučevanja«, ampak ostanejo filmski subjekti in naši enakovredni sogovorniki.

Nadja Valentinčič Furlan

etnologinja in kulturna antropologinja

Kustodinja za etnografski film

Slovenski etnografski muzej

Metelkova 2, Ljubljana, Slovenija

E-naslov: Nadja.Valenticic@etno-muzej.si

Filomena Sousa

Avdiovizualni formati v etnografskih raziskavah in raziskavah nesnovne kulturne dediščine: Od “epistemološke nedolžnosti” do demokratizacije

Na Portugalskem smo doživeli reakcijo na “nacionalistično antropologijo”, ustvarjeno med diktaturo, tj. odpor proti pristopu, ki ga je uporabljala kolonialistična filmska produkcija. Ta je bila prepoznavna, na primer, že po strokovnem pripovedovalcu, ki je komentiral “drugega”. Nova generacija raziskovalcev in nekateri izvajalci nesnovne kulturne dediščine uporabljajo vizualne tehnologije, ki jih imajo za nepogrešljive pri varovanju nesnovne dediščine. Pri tem dajejo prednost temu, kar se pripoveduje skozi “glasove, kretnje in izraze” izvajalcev nesnovne kulturne dediščine. To pomeni, da so zelo pomembna etična vprašanja, tj. pravice izvajalcev in, med drugim, tudi etika pri uporabi socialnih, trajnostnih, odgovornih in demokratičnih raziskovalnih metodologij.

Filomena Sousa

podoktorska študentka antropologije in dr. sociologije

IF raziskovalka nevladne organizacije Memória Imaterial

Portugalska fundacija za znanost in tehnologijo

Rua da Coletividade 4, Pereiro de Palhacana, Alenquer, Portugalska

E-naslov: filom_sousa@yahoo.com, memoriaimaterial@gmail.com

Yiannis N. Drinis, Silas Michalakas

Vizualizacija nesnovne kulturne dediščine: Skupnosti, ustanove in občinstva

Vizualizacija elementov nesnovne kulturne dediščine v okviru Unesca je spodbudila produkcijo pomembnega korpusa filmov. Filmi, ki jih snema grško Ministrstvo za kulturo, so deležni kritične obravnave s poudarkom na načelih etnografskega filma, saj diskusija o vizualni antropologiji lahko prinaša tehtne vpoglede v omejitve in možnosti filmskega snemanja. Tako postanejo pomembna vprašanja o občinstvih za te filme in o tvornosti, ki se z njihovim kopičenjem oblikuje pri Unescu. Vprašanje je tudi, kako filmska dokumentacija v tem okviru vpliva na nosilce elementov nesnovne kulturne dediščine. Ali vizualna dokumentacija in predstavitve elementov nesnovne kulturne dediščine vsebujeta tveganje manipulacije in spreminjanja predmeta filma zlasti v času, ko je nadzor nad samopodobo sestavni del naših posameznih in kolektivnih identitet?

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for the Safeguarding of
Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe
under the auspices of UNESCO

Yiannis N. Drinis

mag. socialne antropologije, dr. folkloristike

Vodja Oddelka za nesnovno kulturno dediščino in medkulturne odnose Ministrstva za kulturo in šport, Grčija

Ermou 17, Atene, Grčija

idirinis1970@gmail.com

Silas Michalakas

mag. vizualne antropologije, mag. zgodovine in filozofije znanosti ter tehnologije

svobodni filmski dokumentarist, raziskovalec in filmski producent

Alamanas 19, GR 13231, Petroupoli Attica, Grčija

E-naslov: silasmich@gmail.com

Ewa Klekot

Vizualizacija "človeškega faktorja" v tovarniškem delu

Unescovi sezname nesnovne kulturne dediščine vsebujejo 5 elementov, povezanih z ročno izdelavo keramike. Vizualno gradivo, ki je na voljo na seznamih, odpira več vprašanj o načinu, kako se oblikuje vrednotenje nesnovne kulturne dediščine. Ali tovarniško delo lahko pojmuje kot del nesnovne dediščine? Na deindustrializiranem Zahodu so številne izpraznjene industrijske objekte uvrstili med dediščino ali jih obnovili za uporabo v druge namene, pogosto povezane s področjem kulturne produkcije. Tovarniškega dela nikoli nismo dojemali kot primerne za uvrstitev med dediščino kljub dejstvu, da so zanj včasih potrebne obrtniške veščine. Lončarsko obrt si lahko predstavljamo kot nesnovno dediščino, medtem ko tega ne zmoremo pri ročnem delu delavca v keramični tovarni, četudi je lahko ključnega pomena za skupnost, v kateri je tovarna obratovala več generacij. Izdelava namiznega servisa »Človeški sledovi« v proizvodnem programu tovarne je ključni del interdisciplinarnega raziskovalnega projekta, ki trenutno poteka v tovarni finega porcelana »Ćmielów« na Poljskem. Cilj raziskave je vizualizacija dela, vključenega v izdelavo keramike, kot sledov na izdelkih. Fotografska dokumentacije tovarniškega dela in postopkov izdelave namiznega posodja »Človeški sledovi« kot tudi portreti delavcev, ki so pustili svoje sledove na namiznem servisu, so prav tako del projekta.

Ewa Klekot

arheologinja in etnologinja, dr. umetniških ved

docentka na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Univerze v Varšavi

Zurawia 4, Varšava, Poljska

E-naslov: ewa.klekot@gmail.com

Saša Srečković

Nominacijski filmi za Unescove sezname nesnovne kulturne dediščine: Trendi, priložnosti in izzivi

Filmi, ki spremljajo nominacije na Unescove sezname nesnovne kulturne dediščine, dobijo edinstveno vidnost in so lahko kakovostni izdelki vizualne antropologije. V tem kontekstu jim je vse bolj priznana spoznavna vrednost, vendar se v postopkih ocenjevanja pojavljajo tudi različni izzivi. Nominacijski video filmi neizogibno izpostavljajo določene značilnosti, npr. ustna pričevanja, sodelovanje skupnosti, podrobnosti bistvenih praks kot tudi posamezne montažne odločitve. Od nominacijskih filmov ne pričakujemo velike umetniške svobode, temveč osredotočanje na informacije, dopolnjevanje nominacijske vloge in s tem boljši vpogled v nominirani dediščinski element.

Saša Srečković

etnolog in antropolog, mag. upravljanja

muzejski svetovalec

Center za nesnovno kulturno dediščino Srbije

Etnografski muzej Beograd

Studentski trg 13, Beograd, Srbija

E-naslov: sasasrec@gmail.com

Mirena Staneva

Nove tehnologije in nesnovna kulturna dediščina

Tridnevni mednarodni seminar »Nove tehnologije in nesnovna kulturna dediščina« bo potekal kot spremljevalni dogodek 26. Mednarodnega festivala etnološkega filma v Beogradu oktobra 2017 (<http://www.etnofilm.org/index.php/en/ifef-2017-programme/special-programme-2017/the-international-workshop>). Seminar bo izkoristil energijo tega velikega foruma, da opozori na izbrano temo – uporabo novih tehnologij v ukrepih za varovanje in promocijo nesnovne kulturne dediščine. Forum bodo sestavljali strokovnjaki s področja nesnovne kulturne dediščine ter informacijske in komunikacijske tehnologije, ki bodo obravnavali nove možnosti nastajajočih tehnologij za izboljšanje varovanja nesnovne kulturne dediščine in njene dostopnosti.

Mirena Staneva

dr. managementa kulturne dediščine

izvedenka za programe in projekte

Regionalni center za varovanje nesnovne kulturne dediščine v Jugovzhodni Evropi pod okriljem Unesca

Ul. Lachezar Stanchev 7, Sofija, Bolgarija

E-naslov: m.staneva@Unesco-centerbg.org

Shina-Nancy Erlewein

Digitalizacija kulture: Potenciali in izzivi mediatizacije nesovne kulturne dedišine

Prispevek analizira vlogo medijev in sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij pri varovanju nesovne kulturne dedišine. Odgovoriti skuša na dve vprašanji: prvo je, kako avdiovizualni mediji omogočajo varovanje nesovne kulturne dedišine, oziroma kako lahko uporaba sodobnih tehnologij spodbuja trajnostno posredovanje, poustvarjanje in ohranjanje dedišine. Drugo vprašanje je, kje so potenciali in izzivi mediatizacije in digitalizacije nesovne kulturne dedišine. Analiza se osredotoča na izbrani element nesovne kulturne dedišine, Sanskrtsko gledališče Kutiyattam. Prispevek poudarja neprekinjeni razvoj gledališča ter opisuje postopke in prakse, povezane s produkcijo, sprejemanjem in uporabo avdiovizualnih predstavitev. Mediji in sodobne tehnologije predstavljajo pomembna orodja v sklopu ukrepov varovanja, kadar so te predstavitve izdelane v sodelovanju s skupnostmi prakse in odražajo njene potrebe. Prispevek nato opozori na več konfliktnih področij. Digitalne predstavitve niso zgolj nedolžni in nevtralni odsevi kulturnih praks, ampak so aktivno udeležene v ustvarjanju pomenov in procesu konstrukcije znanja ter globoko prepletene z razmerji moči. Izražajo spomin in identiteto, zato vplivajo na kulturne izraze, prakse in njihove nosilce. Prispevek zaključijo splošna priporočila in nasveti glede uporabe sodobnih tehnologij in tudi glede produkcije, potrošnje in regulacije medijskih izdelkov.

Shina-Nancy Erlewein

mag. socialne in kulturne antropologije, dr. dedišinskih ved
znanstvena koordinatorica, Digital Society Institute, ESMT Business School
Schlossplatz 1, Berlin, Nemčija
E-naslov: shina-nancy.erlewein@esmt.org

Miglena Dimitrova Ivanova

Vizualizacija znanj in veščin za namene varovanja nesovne kulturne dedišine

Prispevek oriše izbrane metodološke posebnosti uporabe fotografskih posnetkov na področju varovanja nesovne kulturne dedišine in v kontekstu Unescove Konvencije o varovanju nesovne kulturne dedišine iz leta 2003. Ta problematika je zaradi posebnega pomena pri identifikaciji, dokumentaciji, raziskovanju, promociji, oživljanju in posredovanju nesovne kulturne dedišine na lokalni, nacionalni ali mednarodni ravni (vključno s pripravo in ocenjevanjem nominacij na Unescova seznama in v njegov register) zelo relevantna, vendar premalo obravnavana. Prispevek se osredotoča na specifična priporočila za fotografiranje elementov z različnih področij nesovne kulturne dedišine, na sodelovanje skupnosti, etična vprašanja in pravice intelektualne lastnine. Obravnava tudi dobre prakse iz Jugovzhodne Evrope in drugih svetovnih regij.

Miglena Dimitrova Ivanova

dr. folklorističnih študij
docentka na Oddelku za antropologijo ljudske umetnosti in vizualnih oblik
Inštitut za etnologijo in folkloristiko pri Etnografskem muzeju – Bolgarska akademija znanosti
Georgi Bonchev 6, Sofija, Bolgarija
E-naslov: miglenadi@gmail.com

Vladia Borisova

Kulturna dediščina in intelektualna lastnina

Kulturna dediščina je del zgodovinskega in kulturnega spomina vsake družbe, ki izraža njen način življenja, kulturo, verovanja in tradicije ter oblikuje njen *socium*. Je plod kolektivnih, ustvarjalnih in intelektualnih prizadevanj članov skupnosti, prvotno za njeno fizično preživetje in kasneje za ohranitev družbene entitete. V obeh primerih so kulturne vrednote plod kolektivnega dela in ustvarjalnosti, ki se prenašajo iz roda v rod in ki odsevajo specifične vsake generacije pod vplivom sprememb okolja. S tega vidika je kulturna dediščina intelektualna lastnina in njene kulturne vrednote lahko zaščitimo kot industrijsko lastnino ali pa z avtorskimi pravicami. Intelektualna lastnina omogoča, da se kulturne dobrine uporabljajo v poslovne namene, torej da se kulturna dediščina uporablja kot gospodarski vir, ki lahko prinaša dohodek. Poleg številnih izzivov za sistem intelektualne lastnine lahko ta možnost dopolnjuje sistem ohranjanja in zaščite kulturne dediščine s tem, ko opredeli tradicionalno znanje in tradicionalne oblike kulturnih izrazov. Zato je režim ohranjanja in zaščite kulturne dediščine v svoji kulturni in zgodovinski obliki prednostna naloga za Unesco, medtem ko je režim zaščite in uporabe kulturne dediščine, tradicionalnega znanja in tradicionalnih kulturnih izrazov prednostna naloga Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO). Avtorica bo obravnavala prednosti priznavanja kulturne dediščine kot intelektualne lastnine in njene uporabe v poslovne namene.

Vladia Borisova

mag. prava, dr. ekonomije

izredna profesorica na Oddelku Ustvarjalne industrije in intelektualna lastnina

Univerza nacionalne in svetovne ekonomije

Studentski grad, Sofija, Bolgarija

E-naslov: vladia_b@abv.bg

Jaka Repanšek

Izzivi varstva avtorskih del v okviru varovanja nesnovne kulturne dediščine

Poudarek referata bo na avtorskopравниh izzivih fotografskih in avdiovizualnih del, ki nastajajo v sklopu varovanja nesnovne kulturne dediščine za potrebe nacionalnih registrov in nominacij na Unescove sezname. S tem, ko avtorji in producenti pravice prenesejo na upravljalce teh registrov, ti obenem pridobijo pravico njihovega posredovanja tretjim osebam. Podlaga bo slovenski zakon o avtorski in sorodnih pravicah. Pogledali bomo praktične primere in dobre prakse avtorskega pogodbenega prava, omejitve pri prenosu avtorskih pravic na izključni in neizključni ravni, za nekomercialno oziroma neopredeljeno uporabo. Pretehtali bomo, kako zaščititi pridobitelje avtorskih pravic (ustanove), ne da bi pretirano posegali v avtorske pravice avtorjev, producentov in ljudi na posnetkih. Dotaknili se bomo tudi mednarodne prakse.

Jaka Repanšek

magister prava (University of Kansas)

RePublis Consulting

Ulica OF 13, Trzin, Slovenija

E-naslov: jaka.repansek@republis.si